

TÖS'ÜN GENEL GREVİ (1969)

Aydınlık Gazetesi, 24 Aralık 2011

Yıldırım Koç

KESK, 21 Aralık 2011 günü bir genel grev düzenledi.

Günümüzde genel grev yasaldir ve meşrudur. Anayasanın 90. maddesine göre, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Türkiye tarafından onaylanmış Sözleşmeleri ile iç mevzuatımızın çeliştiği durumlarda, uluslararası sözleşmelerin hükümleri doğrudan uygulanır. Uluslararası sözleşmelerin hükümleri ile çelişen iç mevzuat düzenlemeleri "YOK" hükmündedir, "zımnen mülga"dır.

Türkiye tarafından onaylanmış ILO Sözleşmelerine göre, ücretlilerin ekonomik, demokratik ve toplumsal taleplerle barışçıl biçimde hayata geçirdikleri genel grevler yasaldir ve meşrudur.

Ancak 21 Aralık 2011 günü hayat durmadı. Eğitim hizmetkolunda çalışanların büyük bölümü de bu eyleme katılmadı. Eylem, işyerlerinde hayatın durdurulmasıyla değil, kent merkezlerindeki toplantı ve yürüyüşlerle kamuoyuna yansıdı.

Bugün yasal açıdan bu özgür ortama ve geçmişte gerçekleştirilen genel grev deneyimlerine karşın 21 Aralık 2011 genel grevine katılımın sınırlı kalmasının nedenlerini tartışmakta yarar var.

Halbuki günümüzden 42 yıl önce, aşağı yukarı aynı günlerde, asıl olarak TÖS'ün ve bir ölçüde de İlköğretim'in çağrısına uyan öğretmenler, 1 gün değil, 4 gün süreyle kamuoyunu derinden etkileyen başarılı bir genel grev yapmışlardı.

15-18 Aralık 1969 günleri gerçekleştirilen Büyük Öğretmen Boykotu yasadışı bir genel grevdi.

Türkiye işçi sınıfının geniş katılımı bu ilk genel grevini, işçi sınıfının "memur" statüsünde istihdam edilen öğretmen örgütleri düzenledi. Bu genel grev, 15-16 Haziran 1970 olaylarından da, DİSK'in 16-19 Eylül 1976 DGM Direnişi'nden de daha etkili ve başarılı oldu.

TÖS Genel Yürütme Kurulu'nun 10 Aralık 1969 günlü Büyük Öğretmen Boykotu Çağrısı'nda yer alan isteklerin bazıları şunlardı:

"İsteklerimiz şunlardır: (a) Yetkili hükümet temsilcisi, yetkili temsilcilerimizle görüşmeyi ve sonunda bir ortak protokol imzalamayı kabul ve beyan etmelidir. (b) Bu protokolda ilk iş olarak, yabancı uzmanların ve barış gönüllülerinin bütün eğitim kurumlarından atılacağı ve zehirli niteliğini saptadığımız yabancı malzemeli beslenme eğitiminin durdurulacağı belirtilmelidir."

Dört günlük Büyük Öğretmen Boykotu'na 109 bin öğretmen katıldı. Bunların 88 bini bu eyleme dört gün süreyle katılırken, 12.100'ü ilk gün katılmayıp, daha sonraki üç gün eylemdeydi. 9.500 öğretmen ise birinci gün boykota katılmasına karşın, diğer günler eylemde yoktu. Boykota hiç katılmayan öğretmen sayısı ise 47 bindi.

Eyleme katıldıkları için 50.300 öğretmen hakkında kovuşturmayla gidildi. Bunların 19.250'si takipsizlikle sonuçlandı. 2.118 öğretmen açığa alındı. 65 öğretmen bakanlık emrine alındı. 45.520 öğretmene maaş kesimi cezası, 3.900 öğretmene kıdem indirimi cezası verildi. 590 öğretmen bir başka ile sürgün edildi. 6.600 öğretmen ise il içinde bir başka yere atandı. 400 müdür görevden alındı. 1200 öğretmene derece indirme cezası verildi. 11 kişi ihraç edildi.

TÖS, boykot nedeniyle açığa alınan veya görevden el çektirilen öğretmenlerin ücretlerini ödedi.

Bu süreçte Muammer Aksoy'un girişimiyle Türk Hukuk Kurumu'nun ve ayrıca CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün destek mesajları, eylemi güçlendirdi. Birçok okul müdürünün TÖS üyesi olması da eylemin başarısına katkı yaptı.

12 Mart 1971 darbesi sonrasında DİSK hakkında kapatma davası açılmazken, TÖS hakkında böyle bir davanın açılmış olmasının herhalde en önemli nedeni, bu başarılı genel grev ve TÖS'ün kamuoyunu etkileyen çizgisi ve mücadeleleridir. TÖS'lüleri saygıyla anıyorum.